

Poutník

OBČASNÍK BRNĚNSKÝCH

13

170
UNITARŮ

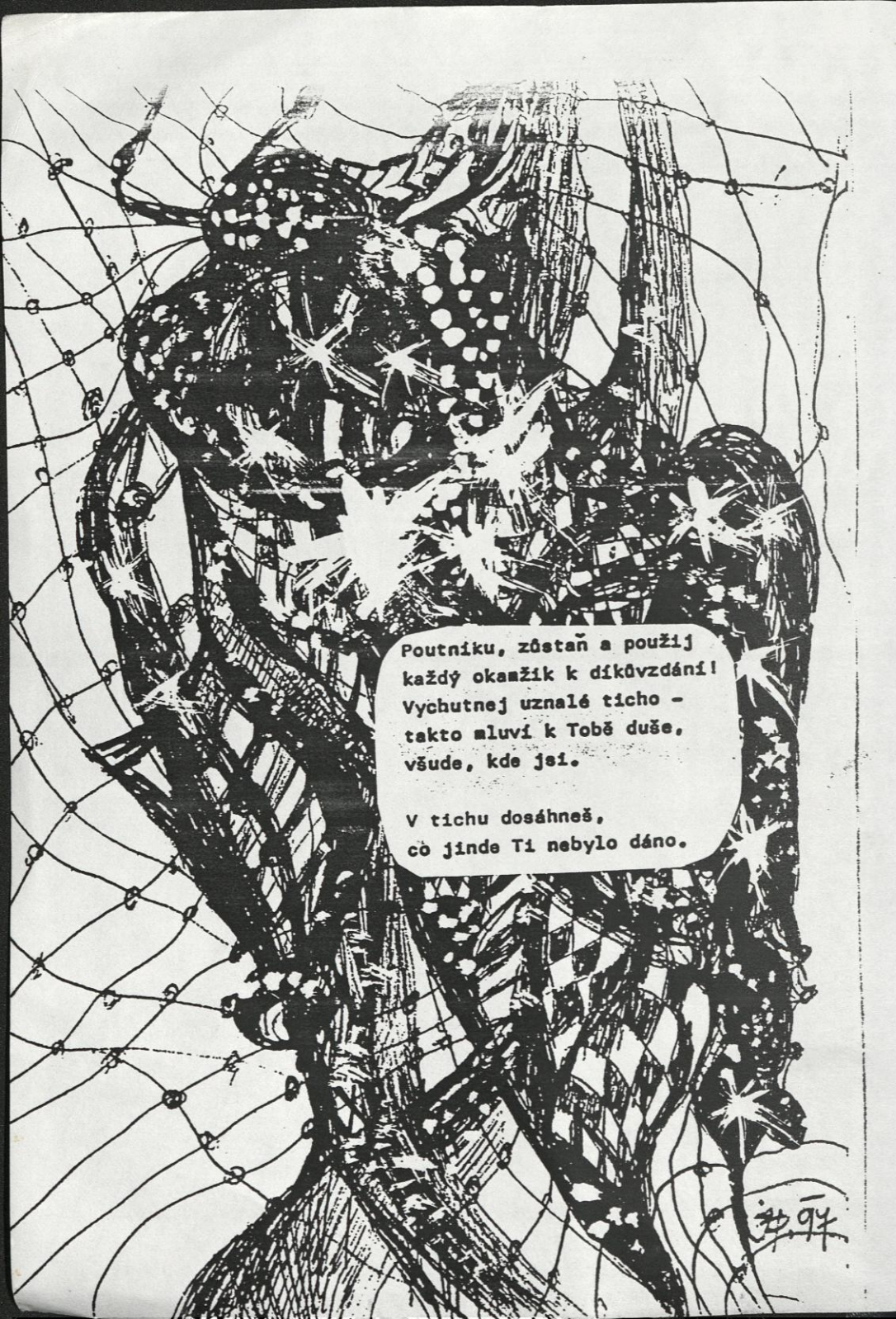
Óda na mléčnou dráhu

Zazpívej ódu na mléčnou dráhu,
její závoj ti klesá na víčka,
jak lehounkou mlhovinu
vidíš nedozírné světy
a těžce se ti píšou verše,
protože máš zatajený dech.

Klenbou pozemského chrámu
nahlíží Vesmír,
možná že hvězdy sledují naše kroky,
však jedno je jisté;
chrámová loď Země je společná pro nás
pro všechny.

Není rozdílných bohů,
vždyť hradby kolem jejich umělých oltářů
se mění v prach
pod jediným pohledem hvězd.
Není osamělého žití a osamělého umírání,
za temným plátnem oblohy
se každým okamžikem odehrává příběh,
tak jiný a přece tak podobný jako ten náš.

Alespoň na chvíli, kéž zanecháme světlou stopu,
ten záblesk krásy alespoň pro jedny
vnímavé oči,
- jako ta tiše padající hvězda.

Poutníku, zůstaň a použij
každý okamžik k díkyvdání!
Vychutnej uznalé ticho -
takto mluví k Tobě duše,
všude, kde jsi.

V tichu dosáhneš,
co jinde Ti nebylo dáno.

94

Podle Swamiho Šivanandy je mantra útvar tejas, neboli zářící energie. Mění mentální sféru tím, že vyvolává zvláštní pohyb myslí. Rytmičké vibrace, vytvořené recitací či opakováním mantry, regulují neklidné vibrace 5 těl. Kontrolují přirozené sklony objektivních myšlenek myslí. Pomáhají sadhaně šakti a posilují je. Sadhana šakti je posílena pomocí mantra šakti. Mantra probouzí nadlidské síly, když je probuzeno mantra chaitanya.

Mantra vytváří v práně elektrické proudění čistící tělo a mysl. Hlasité opakování manter není tak účinné, jako tiché opakování v myslí. Poklekni před svou vlastní podstatou, neb Bůh prodlévá v tobě jako Ty. Cvičení japy ve vlastní podstatě znamená, že mantra a jeho božství a člověk v jehož myslí se mantra opakuje se vlní v jednotě.

Mantra-sadhana znamená podrobení si prány. Pohyb myslí, směřující navenek, je řízen do našeho nitra. Podrobení myslí osvobozuje mysl, podrobení si prány osvobozuje pránu. Jestliže s uklidněnou myslí opakuje mantra, pak tam vznikne chvění ve formě citu. Opakování a jiná mantrická cvičení by se měla provádět s největší pozorností pozorností a uvědoměním, neb v mantře přebývá sám Bůh.

Japa harmonizovaná rytmickým dechem (uvědoměným nádechem a výdechem synchronizovaným s mantrou) vyvolává jistý druh blaženosti a klidu. Někdy přechází do čistého bezesného spánku, ovšem není to obvyklý nevědomý spánek. Je to bdělý spánek, kde zažíváme mír, mzdu našeho snažení. Jestliže zažijeme stav blaženosti, tak jsme zároveň ujištěni, že naše vytrvalost v jape přináší plody. Vnitřní blaženost vzniká v nás samotných pravděpodobně proto, že jsme uklidnili mysl a tak ji zbavili normálního zaslepeného utrpení.

Člověk se nesmí při mantra józe podceňovat, musí věřit ujištění mistrů v síly mantry. Bez této víry nemá smysl provádět mantra jógu. Podle Surena Goyala se musí správná mantra u žáka projevit během 20 dnů. Jestliže se účinek cvičení neprojeví, mělo by se s touto sádhanou přestat a přejít na jiný druh jogických cvičení.

Podceňování sebe sama je duchovní sebevraždou, je nejhorším hříchem. Jestliže se pokládáš za lenocha, slabocha a méněcenného, tak se jím staneš.

Zatemnělý, svých vnitřních sil nevědoměly člověk se v tomto světě pohybuje jako mechanická hračka. Je přesvědčen, že štěstí spočívá ve smyslovém světě a proto se vyčerpává touhou zmocnit se věcí ve vnějším světě. Mantra je jedna z nejvyšších, ale také z nejněžších technik. Je to svaté vlnění božského jména. Je to ještě nerozlišující vědomí podstaty vnitřního bytí. V takovém stavu je vědomí skutečně shodné s mantrou. Mantra v hinduistickém pojetí je sám Bůh. Pouze ten, kdo opakováním manter spojí svou mysl s Bohem, cvičí správnou

Mantru opakuje na počátku cvičení (při zasvěcení) nahlas, ale jen několikrát. Potom v meditační asaně, nebo v křesle asi 20 x pouze v myšlenkách. Poté se uvolněně soustředíme se zavřenými očima daleko do prázdného prostoru přímo před námi a toužebně očekáváme, až se mantra sama "přihlásí" jako například myšlenka So-ham. Potom zpravidla opět nastane stav myšlenkové prázdnoty a opět se nám kdesi daleko, přímo před očima vynoří mantra. Jestliže se nevynoří a zůstáváme ve stavu myšlenkové prázdnoty a klidu, tak mantru neopakuje, jen na ni bděle a pozorně čekáme. Když se však vyskytnou rušivé myšlenky, nebo smysloví rušitelé (zvuky, pachy a pod.), tak se usilovně soustředíme na opakování mantry v myslí. V konečném stadiu cvičení žák neopakuje mantru cílevědomě, nýbrž jí pasivně a odevzdaně naslouchá v myslí, jak se mu samovolně objevuje. To je podle mistrů pravá a nejvyšší mantra sadhana. Tato technika plně vyhovuje zejména žákům, kteří zvládli do jistého stupně některou meditační techniku bez pranajámy.

Pokud by výše uvedená technika u žáka neuspěla, je možné přejít na ztotožnění So s nádechem a Ham s výdechem a rytmicky takto dýchat oběma nosními dírkama bez zadržení dechu. Dech musí být klidný a jemný, nakonec tak jemný, že si jej sotva uvědomujeme a v myslí převládá So-ham. Zkušenosti však ukazují, že celá řada žáků s meditačními zkušenostmi rychle pokročila v mantra józe bez spojování mantry s dechem, neboť cílem cvičení je zapomenout v průběhu cvičení na tělo a jeho funkce, t.j. neuvědomovat si již dech, pulz či tělo, ale plně se ponořit do kontemplace mantry.

Jestliže mantra pronikla do hloubky žákova nitra, zpomalí se dech. Prana a japa cyklus má být vyrovnaný. Jemný vnitřní pohyb dechu potom vytváří správné předpoklady k tomu, že se myšlení a mysl obrátí dovnitř. Jestliže je prána neklidná (zde dech), tak je neklidná i mysl. Jestliže však je prána regulována pomocí mantry, tak je schomná stáhnout i mysl do sebe.

Svým zaslepeným, pohodlným a požitkářským životem ztrácí a plýtvá člověk svou prána-šakti. Síla a moc mantry spočívá v tom, že může udržet prana-šakti tím, že zabraňuje jejímu plynutí navenek, t.j. do našeho okolí, kam se nám v ztemnělosti neustále zatoulává mysl.

Zvuk Ham-sa doprovází dechový proces všech ztemnělých bytostí (t.j. i zvířat), ale po zasvěcení do mantry se mění v So-ham, respektive s hláskou Sa se nadechne a s hláskou aham se vydechne. V sanskrtu spojením obou slov dostaneme So-ham.

Mantrickým cvičením se přenesou prána do sušumny a to je pokrok v mantra-józe.

Pokud jsme tělesně slabí, měli bychom přidávat mantru So-ham často ke každému nádechu a výdechu a dokoname se "nasytit" pránou.

So-ham je mantra pro každého člověka a každou národnost. Ve svaté oběti (yajna) je nabízená prána jako v ohni. Nejlepší ze všech yajnas je však yajna japa.

Člověk je podoben myslí. Je přesně tím, na co je jeho mysl zaměřena. So-ham japa je tajemné cvičení s jehož pomocí karmicky připravený žák poměrně brzo zažije ztotožnění se svou pravou podstatou.

Jestliže udržujeme pozornost na So-ham za účelem poznání jeho vnitřního významu, tak vzniká meditace. Kdo pozná správný význam těchto hlásek, získal duchovní znalost. Jestliže jsou hlásky spojeny s nádechem a výdechem, vzniká pranajama. Jestliže Sah a Aham splyne v jedno, tak se nádech a výdech vyrovnají, dech se zastaví a vznikne samadhi. Tyto vztahy jsou velkým a jemným tajemstvím.

Pro tuto nauku musí mít člověk zjemnělou mys, neboť je to stezka Sidhů.

Jestliže bude tvůj cíl vysoký a čistý, tvá víra silná a touha po pravém štěstí soustavná, pak můžeš zvládnout tuto nauku. Indický světec takto hodnotí mantru So-ham: "Někteří studují vědy, purány a jiné spisy a jiní gramatiku. Někteří se denně modlí a provádějí při tom šest očištných cvičení. Ale úspěch všeho snažení se dostaví teprve tehdy, když je z myslí odstraněno ve, mimo dvou slabik (Sah a Aham). Poslyš tv mudrci, bez So-ham nemůže být dosaženo osvobození."

Prána vtéká se Sah, na okamžik se zastaví a potom vytéká jako Aham. Prana - apana, sah i aham je vše skutečnost mimo rozlišování v účinnosti a významu. Prána se rovná apaně a apana se rovná praně. Sah je aham a aham je sah. Tak plyne prána neustále dovnitř a ven a obdrží svou pohybující sílu pomocí mantry.

Hamsa je nevyrovnaný pohyb prány. Naproti tomu So-ham je vyrovnaný pohyb. Hamsa je úroveň písmen, neuvědomnělý stav. So-ham patří k probuzenému stavu. Ptáci a zvířata dýchají hamsa, pouze člověk je hoden So-ham. So-ham navádí přirozené samadhi. Přichází z úrovně mimo prostor a čas a nemůže být pokládáno za vlastnictví nějaké sekty, nebo národa. Vědomé opakování, nebo meditační ponoření na So-ham skutečně ajapa -japa navodí pranajamu bez námahy a prohloubí rovněž bez námahy meditační vnor. Tak se stává mantra So-ham plavidlem k překročení samsary a vede nakonec k sahaja samadhi (přirozenému stavu, tao).

Japa ukončuje každou dualitu. Svět a mysl se rozpustí a žák opakující mantru je vyzvednut do nejvyššího vědomí. Jogín nalezne ústřední bod ve zření stejnosti a základní jednoty všech věcí. Vidí nerozdělené Jedno ve všem.

Mistr praví: Jestliže člověk toto zažije, nebo si to uvědomí, tak ztratí pocit těla a smysly se obrátí dovnitř, t.j. odtáhnou se od předmětů

smyslů.

Sri Šankaračaria podtrhuje rovněž důležitost mantry So-ham: Tato mantra se koná bez ustání ve všech bytostech. Jestliže člověk pozná Hamsa jako So-ham, potom je osvobozen od všech pout. V tom záleží právě cvičení mantry.

Mistr praví: Jestliže se vědomí Já vzdalo svého ztotožnění s tělem a místo toho se ztotožnilo v podobě So-ham s bytím (kosmickou myslí), pak se odhaluje nejvyšší Bytost a čisté Vědomí v srdci. Mysl se vzdá všech myšlenek a představ a překročí své hranice. Intelekt najde svůj pevný ústřední bod v Absolutním Brahmovi.

Mnoho světců a jogínů cvičilo bezčasové So-ham. So-ham jako mantra bytí je pozorovatelem (bytí je nezúčastněným pozorovatelem).

Jestliže jsi zaměstnán nějakou prací nebo konáním, pak můžeš být divákem pouze v případě, že se zbavíš představ "já něco konám". Každý z nás měl potěšení přihlížet divadlu. Herec ovšem nemůže mít to potěšení, poněvadž se sám pokládá za pracujícího. Nemůže se na sebe dívat a naslouchat sám sobě jako nezúčastněný pozorovatel. Nebeská blaženost existuje pouze ve vědomí tichého pozorovatele a nikoliv aktivního činitele.

So-ham ajapa-japa vede k úplnému prameni a odhaluje vnitřní japu a takto žák vnikne do své pravé podstaty. Probudí se z hrozného snu světského života. Není již více uvězněnou duší, je Brahmou, je Šivou. Vidí vše kolem sebe jako proniknuté božstvím. Naplněn největší blažeností poznává: "Ráma je můj, vše je ve mě. Jsem ve všem." So-ham pozdvihuje mysl k jednomu a srdce k božské lásce. Kdo toho dosáhl, transcendoval tělo (překročil je, odpoutal se od něho) a stane se božskou bytostí. Japa je životním proudem duchovních cvičení. Jestliže prána opustí tělo, člověk zemře. Stejně je tomu se So-ham. Jestliže se zastaví So-ham, tak je člověk stejně mrtev jako mrtvola, i když prána proudí. Světci nás přesvědčili, že pouze So-ham japa vede k nejvyššímu uskutečnění.

So-ham je onen stav, ve kterém Šiva a Šakti jsou jedno. Aham vědomí ega a sobeckosti, je stavem připoutanosti. Pokud se nerozvine vnitřní síla Šakti, tak není sušumna očištěná. Potom převažuje sobectví, světský život a venkovní činnost (extrovertnost). Ale také ego má svůj původ ve vnitřním bytí, v čistém vědomí. Cílem ega je konec konců návrat k nejvyššímu pánu, který přebývá v Modré perle. Sah je TO, konečná pravda, je to neměnná zářící Bytost v Modré perle v sahasraře, transcendentální bytí. Můžeme říci: "Já jsem On, nebo On je já. Kapka náleží k moři a moře patří ke kapce. Oba pohledy jsou správné a v obou je Ta nejvyšší pravda. Cvičíš So-ham japu, aby jsi uskutečnil dokonalé sjednocení s nejvyšším bytím. Bytím všeho (sah) s tvým vlastním bytím (aham). Je to mantra nerozlišujícího bytí, ztělesněné bytí, které znamená asi "já" je ve skutečnosti božským bytím.

Pomocí mantra japy poznáš pravou podstatu "já". Tak jako je obyčejné zatemnělé "já" připoutané k vědomí, tak je univerzální vědomí "já" svobodné božské vědomí. Hamsa je individuální bytí, parahamza t.j. ten, kdo překonal hamzu, stává se So-ham nejvyšší bytí.

Rovněž Upanišády upozorňují na význam hamza-soham. Dech plyne ven s aham a dovnitř se sah. V každé živé bytosti se opakuje mantra sah a aham bez přestání. Znalost hamza - soham je velkou vědou, je znalostí a dokonalostí. Žádná věda se nedá srovnat s vědou o So-ham., žádná japa s japou So-ham, žádný záslužný čin se nevyrovná japě o So-ham.

Nic se nevyrovná So-ham v minulosti a nic se mu nevyrovná ani v budoucnosti. Kundalini Šakti účinkuje pomocí síly sah a aham, které se neliší od Bytí. So-ham proudí pomocí prany a prana proudí po nervových drahách.

Kdo touží po osvobození a neví nic o So-ham, snaží se utišit svůj hlad, aniž by něco jedl.

Věda o sah a aham propůjčuje osvobození. Pro žáka je důležité proniknout tímto tajemstvím. Přijmi tuto mantru jako vzácný dar své karmy a soustavným cvičením pochop její vnitřní význam.

Tak jako světlo proniká vše od slunce až k odrazu paprsků ve vodní hladině, stejně tak se rozprostírá vědomí So-ham od těleského až k nejvyššímu bytí. Ponoří-li se člověk zcela do zážitku So-ham, tak se stmelí v tomto pochodu spontánně s Nejvyšším bytím.

Sledování nádechu a výdechu s mantrou (ajapa-japa) posiluje nutně vědomí pozorovatele (přihlížejícího). Proto bychom neměli polevovat v ajapa-japa. Bez této mantry nemůžeme zůstat ve vědomí nezúčastněného pozorovatele. Tvé ego se tě bude snažit svádět k tomu, aby ses pokládal za činitele a proto se neodpoutá od činnosti myslí a nebudeš ji moci pozorovat nezúčastněně. Teprve potom, až se "já" pomocí mantry stane pozorovatelem, tak se mysl uklidní.

Ajapa-japa. So-ham sadhana má obrovskou sílu. Jenže proboucí spící kundalini, aby započala své nádherné dílo. Lehce nás přivede k cíli. Jestliže se jednou kundalini probudila, nechá tě dle potřeby v pravidelných odstupech spontánně zažívat pranajámu a mudry různého druhu. Citti (mysl) vytváří to, co si předsevzala - tento vesmír je jen stělesněním moci Mysli, podle své volby může nechat vznikat stále novým světům. Uprostřed bolesti je osvobozena od bolesti. Uprostřed štěstí je osvobozena od štěstí. Proniká vše a má neomezenou moc a přece žije v lidech a přizpůsobuje se jejich omezením. Jestliže je probuzena pomocí mantry So-ham, pak se otevřou čakry v sušumně. V pokročilejším cvičení přinese So-ham vhléd do božského světla a do vnitřních nebeských světů. Nakonec propůjčí stav samadhi - pevné zakotvení v sahasrara čakře. Jestliže se kundalini rozvine, tak se žákovi uvolní nové pozitivní síly a on se cítí jako znovuzrozen. I když nemá

peněz, tak je bohat, i když je sám, tak je každý jeho přítelem. I když se odříká světa, pokládá se za vladaře. Je to stav nejvyššího osvobození. Nyní vidí božské světlo mimo zrak a naslouchá božské hudbě mimo sluch. Svou jemnohmotnou chutí prožívá nektar a pocituje nejzáračnější vůně jemněmyslovým čichem. Dokonce je možné, že i další osoby z něj cítí vycházet tyto záračné vůně. Uprostřed plnosti života cítí dotek s božským. Potom může šťastně zvolat: "Nalezl jsem sám sebe!"

I když se nachází ve stejném těle, dosáhne bezprostředního poznání všech sfér, od pekla až po nejvyšší nebe a nakonec pozná nebe Sidhů. Pravdy svatých písem, véd a upanišád nebere pouze jako skutečnost předkládanou k věření, ale poznává je přímým poznáním (t.j. nikoliv poznáním z druhé ruky). Poznává svatost yiry Boží ve své plné nádheře. Nyní zná "Já jsem Bůh, Bůh je ve mě!" Žije bez přestání ve vědomí bytí, v úplném a stálém osvobození od strachu. V tomto těle dosáhne stavu, který překračuje tělo (transcenduje) mimo bolest a strach ze smrti. Je svobodný a nesmrtelný. Z jeho hlediska je protivenství světa harmonie a láska. Tak velká je moc sebepoznání, moc So-ham japy.

Moudrý dosáhne osvobození v okamžiku, kdy pochopí So-ham japa. Ve skutečnosti je toto poznání osvobození v tom, který je již osvobozen.

Swami Muktananda: Ty, který nasloucháš, je mým nejvroucnějším přáním, aby jsi poznal vnitřní pravdu, cvičil So-ham japa a dosáhl vnitřního poznání.

Tato metoda So-ham japy je podobná Transcendentální meditaci, učené již moudrým Šankaračariou. Její náboženská hloubka a psychologická účinnost záleží v produchovnělé libozvučnosti, dvouslabičnosti (nádech a výdech) a neschopnosti pro mysl, tvořit z meditačního námětu volní asociace či proniknout do mantry pomocí intelektu. V tom posledním se podobá i zenovému koanu.

Bohumil Houser
DUO PRO MĚSÍC A HARFU
(..za deštivé noci 14.2.1976)

V mé mysli stichly všechny struny
harfa se odmlčela před úplňkem
údělem jejím je dát vyniknout klidu
být jejím opakem i doplňkem.

V mysli však doutná stále jiskra žhavá
pálí a hlodá příliv klidu
v dálce se kmitá hlava páva
já však již toužím po odlivu.

Nepoznán nikým nasedám do člunu
kež odliť mě odnese v propastnou dál
kež by jen uragán rozezvučel strunu
napnuté rahnoví zpřetrhal.

„Kam letět chceš větre - má sílo?“
ptám se já tulák sám sebe,
vždyť kolem všade poušť kalných vod
nade mnou zamračené nebe.

V těch mracích zahalen měsíc dříme -
někde v temnotách trpí dítě mé
jen vánek na čele, zář na srdci
potěšuje neznámé moje přátele.

Odliv vrcholí, vlna se láme,
má loďko stříbrná jak albatros leť
k neznámým zemím, horám smaragdovým
kde žije „nyní právě teď“.

Má loďko svižná v staré mysli
přes bouřek úskalí mě nes -
omlazen bojem, zas zacelím rány
ostruhou ostrou strhnu starou rez!

V mé ruce opět meč se leskne
na čele zrcadlí se jeho kříž
laserový paprsek z jeho středu proudí
a propaluje každou mříž.

Uprostřed oceánu mříže padly
svobody blízkost zvoní ze všech hran
převnina jevů v krvi se již brodí
zmítá se v křečích strašných ran ...

Osvobozen však v této chvíli
svobodně stoupám stále výš
tragická temnota propadla se v moři
nade mnou jasné svítí Jižní kříž!

Bohumil Houser
Osamělému plačícímu
děvčátku

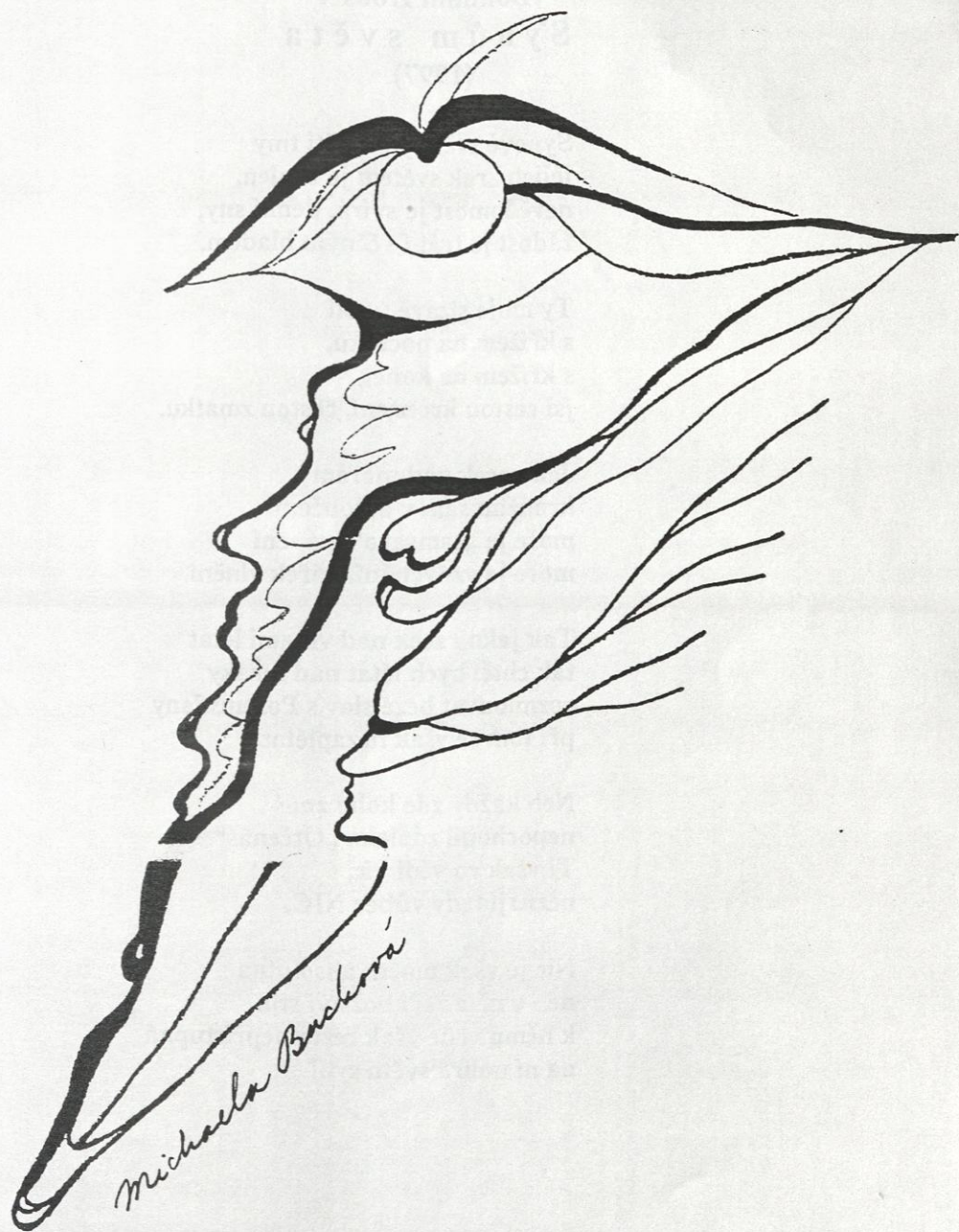
Byla jsi světlem zrozena,
k světlu se dívej, jak zelená,
dívej se s láskou na mravence
a neposmívej se housence -
každá barva, tvor a strom,
zvoní větrem jako zvon.

Život je k žití, milé dítě,
hvězdy a slunce tak zdravily Tě,
smála se jahoda u lesa:
„I já jsem světlem jak nebesa!“
Smála se červěň na třešni:
„Já jsem tvůj horoskop, jez, vezmi!“

Život je světlo, Tys jeho dítě,
všechny tvé „stíny“ odhalí
a poznáš, že ty všechny dobré zvyky
páchnou jak tabák zatuchlé trafiky,
poznáš i příčin a následků řetězení,
poznáš i nutnost přecenění.

Uvidíš až světlo odhalí svět sobců
jak žene se podoben stádu skopců
a s ním všichni „mocní páni“
do ohnivé času tlamy;
nenech se soucitem másti -
chytili se do vlastní pasti!

Jsi dílem slunce, jsi dítě světla,
nemusíš se bát nebe ani pekla,
neb ty jsi - ono věčné bytí,
co nepřátelé tajili Ti -
Tys světlo, blesk i mocný kmen,
jen zasviť a ukaž prstíčkem!

Bohumil Houser
Synům světa
(1997)

Synové světa jsou děti tmy
jejich zrak světem je zkalen,
nevědomost je svírá, denní sny,
žádost je trápí věčným hladem.

Ty moje slzavé údolí
s křížem na počátku,
s křížem na konci,
jsi cestou kroužení, cestou zmatku.

Jak racek nad mořem
kroužím sám v odloučení
moře je „samsaro“ trápení
moře je vzdychání, nářek vlnění.

Tak jako racek nad vlnami lébat
tak chtěl bych lébat nad mraky
rozmlouvat beze slov s Pozemšťany
při tom se však nezaplétat.

Neb každý zde koho znáš
nepochopil zdaleka „Otčenáš“
Ti však co vědí víc,
neznají tedy vůbec NIC.

Nic je však umění absolutna
neb v něm září božství stín,
k němu vede však cesta nepřístupná
na ní umírá světa syn!

Světlo je záře mnoha sluncí,
světlo je šepot, Ducha jas
Vy živí na moři trápení
nezaslechli jste jednou jeho hlas?

Chudoba Ducha to je MANA
tu dal vesmíru jeho Pán
z ní vyzařuje pravdy světlo
moudrost a láska má zde chrám.

Slzavé údolí poseté kříži
to zdánlivé je peklo snad
vše je jen závoj zaslepení
i když to bolí, je tomu tak!

Legenda

JÁ POUŤNÍK BYL, u cesty v stráni jenž
sedl, kdy v trávačkách a v stě
se večerní dlouhí stíny a měsíc již
bledý svítí.

He' o ztrátách mlčely retý a roky
a dny žé hojí...

ja' o sobě tajemně mlčel i o ranách
v duši svéj.

Však oči mé hořely láskou...

(Ant. Sova: Žně),

Ranní zpěv

Skřivani viseli bez hnutí
vysoko na modrém jitrním nebi,
tam v tichu,
mezi Bohem a člověkem,
zpívali o prostých lučních květech.

Blé břízy a nádherné petrklíče,
také prouč osení,
také hroudy a polní kameny naslouchaly.
Bylo tak ticho.

Také slápoty posých nohou dětí
v písni, která vedla jistě do ráje,
naslouchaly z ranní rosy.

Květinky luční v prouč probuzení
povídaly a šeptaly si, podívaly se,
kde a kdo to o nich zpíval
tak záhy, tak záhy.

(Aně Sova: Drská láska)

Norbert Fabián Čapek:

JEN ZEVSĚDNĚT MI NEDEJ, BOŽE...

(Úvod Miloš Mikota)

V mládí jsem s rodiči navštěvoval i Čapkova kázání v Mikulášském kostele CČSH na Staroměstském náměstí. Nebyla to „kázání farářská“, ale živá slova plná poučení, naděje a lásky. A také humoru. Pokud přišli do tohoto kostela orthodoxní věřící, byli prý pohoršení, že se Čapkovi posluchači chovají divně, že se v kostele smějí a vycházejí plni radosti a dobré pohody. Vzpomněl jsem si na jeho intermezzo „Usmívej se, Kateřino“, ale o tom se již psalo. V jednom svém „kázání“ se také zmínil o tom, že jeho nejvroucnější modlitbou bylo „Jen zevšednět mi nedej, Bože“. Původní článek o tom napsal však mnohem dřív. V archivu jsem našel jeho překlad z časopisu „SLOVÁK V AMERICE“ (1921), který pořídil br. Dr. D.J.Kafka. :-

Slovo „zevsednět“ je asi málo známé a ještě méně je znám jeho význam, Každý však ví, co je všední věc. Je to taková věc, která nás nevzruší a která v nás nedokáže vzbudit zájem. Chodíme kolem ní, ale nezaujme nás. Je to taková všední květinka, na kterou hledí obyčejný člověk. Nic zvláštního na ní nevidí. Nebudí v něm žádný ohlas radosti, krásy či tajemství života. Je mu naprosto všední. Ale ona sama v sobě všední není. A není všední tomu, kdo sám není všední. Takový člověk dokáže mít z ní radost, obdivovat ji a mít i požitek z pouhého pohledu na ní.

Totéž platí i o dítěti. Člověk potká otrhané a zašpiněné děcko a nevidí na něm nic, než tu špinu a hadry. Jde však kolem něho člověk nepoznamenaný všedností a ten spatří v děcku obraz boží. Pohlédne mu do očí a spatří v nich sama sebe.

Kdysi jsem pozoroval východ slunce pod úpatím Tater. Byl jsem opojen velkolepou nádhrou tohoto zjevu přírody. V té chvíli jsem nevnímal nic z toho, co se kolem mne dělo. Šel kolem člověk a zeptal se mne, zdali mám zápalku a při tom se zlobil, že mu vítr zhasl poslední jeho zápalku a že si nemůže zapálit fajfku. Ten člověk neviděl ani Tatry, ani slunce. Obojí bylo pro něho všední, neboť sám zevšedněl.

Všední člověk není sám svůj. Nestojí na svých vlastních nohách. Jeho pocit štěstí závisí na tom, co o něm druzí říkají. Podobá se také figurině ve výkladní skřini. Její veškerý úspěch spočívá v tom, jak jí posoudí ti, kteří půjdou kolem. Proto je také mezi lidmi tolik urážlivých, proto také každá polemika vyúsťuje v kritiku ne na věci,

ale na osoby. Všední lidé útočí obyčejně tam, kde sami jsou nejvíce zranitelní. Někteří lidé se podobají stromu. Na tomto stromu je mnoho krásného. Leč, je to jen strom, který po celý život roste tam, kde byl zasazen. A dojde-li k přesazení, není to jeho zásluha. Všední člověk, tak jako ten strom, bývá závislý jenom na minulosti jak ji vymysleli a vytvořili ti, kteří byli před ním. On se neodvážá mít vlastní přesvědčení, on si netroufá na své „dnes“ a „zítra“. Chodí jen po vyšlapaných cestičkách a bojí se jít jinou cestou.

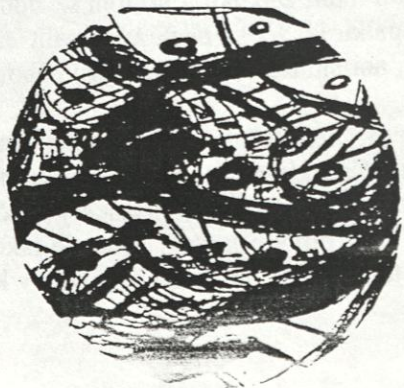
Moje modlitba v den mých narozenin je tato:

Jen zevšednět mi nedej, Bože. Necht' nečiním něco jenom proto, že druzí tak činili nebo že mně za to někdo pochválí nebo pohaní. Necht' nečiním nic jen pro hmotný zisk či marnou slávu a to bez ohledu na to, zda vyslovím svou individualitu či nikoli.

Necht' nejsem malicherným a úzkoprsým a nezabývám se štěpením vlasů tam, kde běží o otázky života a smrti. Necht' dokážu vidět bratra i v bratru, byť by měl na sobě jiný kabát.

Vědět co chci, mít své přesvědčení a své ideály, usilovat o jejich splnění veškerým svým konáním a nelekat se toho, když po mně někdo hodí blátem jen proto, že jdu jinou cestou než on.

Kéž se dokážu radovat ze všeho co je krásné, dobré a pravdivé, ať to naleznu kdekoli a kdykoli. Kéž je vždy mou snahou se sluncem jásat, s květinami šířit krásu, s dětmi se smát, spolu s nimi děckem být a své ženě zůstat dobrým kamarádem, svému národu ochotným pracovníkem usilujícím o dobrou vůli mezi lidmi, o svobodu a o vyšší kulturu. A konečně, jak to říká T.G.Masaryk, všechno plánovat a činit pod zorným úhlem věčnosti - sub specie aeternitatis - u vědomí, že jsem odpovědný Tomu, jímž živi jsme, a hýbeme se.

Poutník

OBČASNÍK BRNĚNSKÝCH

UNITÁŘŮ č. 13

O B S A H

1. J. Plotěná: ÓDA NA MLÉČNOU DRÁHU..... 1
2. B. Houser: MANTRA SO-HAM-MEDITACE... 2
3. B. Houser: DUO PRO MĚSÍC A HARFU..... 8
4. B. Houser: OSAMĚLÉMU PLAČÍCÍMU
DĚVČÁTKU 10
5. B. Houser: SYNUM SVĚTA 12
6. Antonín Sova: ŽNĚ, DRSNÁ LÁSKA 14
7. Norbert F. Čapek: JEN ZEVSĚDNĚT MI
NEDEJ, BOŽE... 15

Odpovědný redaktor: Rev.Jarmila Plotěná

Redakční rada: Rev. J. Plotěná, Dr. B.

Dr. N. Houser, Rev.M. Mikota

Grafická úprava: Dr. Jiří Holub

Ilustrace: Ing.Michaela Bucková, Rev. J. Plotěná

Výběr z díla Antonína Sovy: Dr. Milada Škarová

